

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας, πρῶτον μὲν διὰ τὴν τοῦ θεοῦ συγγένειαν ζῶων μόνον θεοὺς ἐνόμισεν, καὶ ἐπεχείρει βωμούς τε ἰδρύεσθαι καὶ ἀγάλματα θεῶν· ἔπειτα φωνὴν καὶ ὀνόματα ταχὺ διηρθρώσατο τῇ τέχνῃ, καὶ οἰκῆσεις καὶ ἐσθῆτας καὶ ὑποδέσεις καὶ στρωμνὰς καὶ τὰς ἐκ γῆς τροφὰς ἤϋρετο. Οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι κατ' ἀρχὰς ἄνθρωποι ὥκουν σποράδην, πόλεις δὲ οὐκ ἦσαν· ἀπώλλυντο οὖν ὑπὸ τῶν θηρίων διὰ τὸ πανταχῇ αὐτῶν ἀσθενέστεροι εἶναι, καὶ ἡ δημιουργικὴ τέχνη αὐτοῖς πρὸς μὲν τροφὴν ἱκανὴ βοηθὸς ἦν, πρὸς δὲ τὸν τῶν θηρίων πόλεμον ἐνδεής· πολιτικὴν γὰρ τέχνην οὐκ εἶχον, ἥς μέρος πολεμική, ἐζήτουν δὲ ἀθροίζεσθαι καὶ σῶζεσθαι κτίζοντες πόλεις· ὅτ' οὖν ἀθροισθεῖεν, ἡδίκουν ἀλλήλους ἅτε οὐκ ἔχοντες τὴν πολιτικὴν τέχνην, ὥστε πάλιν σκεδαννύμενοι διεφθείροντο. Ζεὺς οὖν δείσας περὶ τῷ γένει ἡμῶν μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἑρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἵν' εἶεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί.

1) Ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας = Ὁ ἄνθρωπος μετείχε της θεϊκῆς μοίρας

P :

ΥΡ :

ΑΡ : (..... ἀπαρέμφατο)

ΥΑ : (.....)

ΑΑ :

2) Ὁ ἄνθρωπος ἐπεχείρει βωμούς ἰδρύεσθαι καὶ ἀγάλματα θεῶν. = Ὁ ἄνθρωπος ἐπιχειροῦσε νὰ ἰδρῦει βωμούς καὶ ἀγάλματα θεῶν.

P :

ΥΡ :

ΑΡ : (..... ἀπαρέμφατο)

ΥΑ : (.....)

ΑΑ :

3) Ὁ ἄνθρωπος φωνὴν καὶ ὀνόματα ταχὺ διηρθρώσατο.

P :

ΥΡ :

ΑΡ :

4) Ὁ ἄνθρωπος οἰκήσεις καὶ ἐσθῆτας καὶ ὑποδέσεις καὶ στρωμνὰς καὶ τὰς ἐκ γῆς τροφὰς ἤϋρετο.

P :

ΥΡ :

ΑΡ : (τα αντικείμενα συνδέονται με παρατακτική –συμπλεκτική σύνδεση)

5) Οἱ ἄνθρωποι ἐζήτουν ἀθροίζεσθαι καὶ σῶζεσθαι.

P :

ΥΡ :

ΑΡ : (..... ἀπαρέμφατο)

ΥΑ : (.....)

6) Οἱ ἄνθρωποι ἠδίκουν ἀλλήλους.

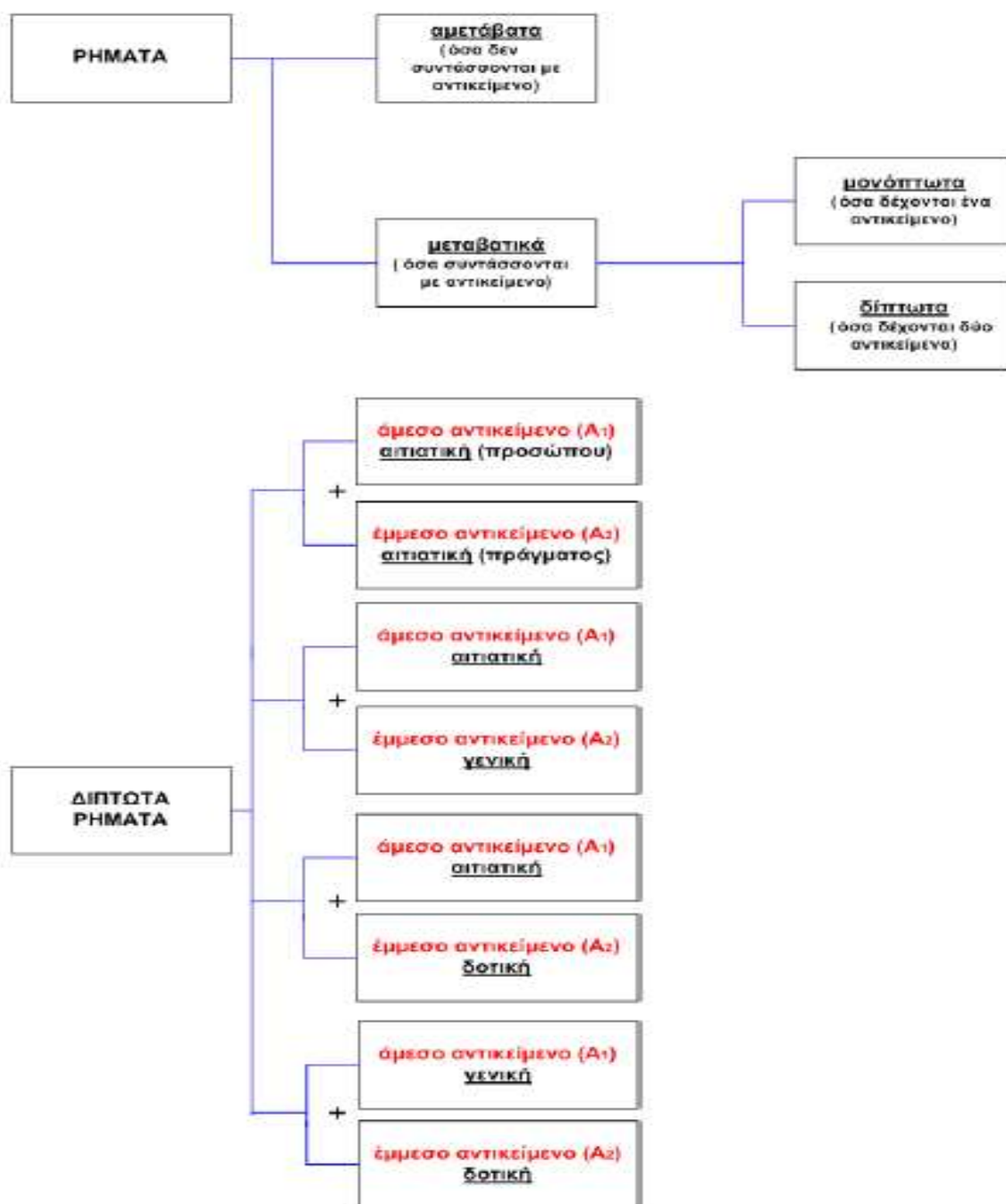
P : ΥΡ : ΑΡ :

ΚΕΙΜΕΝΟ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας, πρῶτον μὲν διὰ τὴν τοῦ θεοῦ συγγένειαν	Κι ὅταν ὁ ἄνθρωπος μετείχε της θεϊκῆς μοίρας, πρῶτα πρῶτα εξαιτίας της συγγένειας με το θεῖο
ζῶων μόνον θεοὺς ἐνόμισεν, καὶ ἐπεχείρει βωμοὺς τε ἰδρύεσθαι καὶ ἀγάλματα θεῶν·	μόνος αὐτός ἀπὸ τα πλάσματα πίστεψε στους θεοὺς καὶ επιχειροῦσε νὰ ἰδρύσῃ καὶ βωμοὺς καὶ ἀγάλματα θεῶν·
ἔπειτα φωνὴν καὶ ὀνόματα ταχὺ διηρθρώσατο τῇ τέχνῃ,	ἔπειτα εφεύρε γρήγορα με τὴν τέχνη, ἑναρθρο λόγο καὶ λέξεις
καὶ οἰκήσεις καὶ ἐσθῆτας καὶ ὑποδέσεις καὶ στρωμνὰς καὶ τὰς ἐκ γῆς τροφὰς ἤϋρετο.	καὶ βρήκε κατοικίῃς καὶ ρούχα καὶ υποδήματα καὶ στρωσίδια καὶ τὴν τροφή ἀπὸ τὴ γῆ.
Οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι κατ' ἀρχὰς ἄνθρωποι ῥέκουν σποράδην, πόλεις δὲ οὐκ ἦσαν·	Ἔτσι λοιπὸν προετοιμασμένοι οἱ ἄνθρωποι στὴν ἀρχὴ κατοικοῦσαν διασκορπισμένοι, ἀλλὰ πόλεις δὲν υπήρχαν·
ἀπώλλυντο οὖν ὑπὸ τῶν θηρίων διὰ τὸ πανταχῇ αὐτῶν ἀσθενέστεροι εἶναι,	χάνονταν λοιπὸν ἀπὸ τὰ ζῶα, ἐπειδὴ ἦταν ἀπὸ κάθε ἀποψη πιο ἀνίσχυροι ἀπὸ αὐτὰ
καὶ ἡ δημιουργικὴ τέχνη αὐτοῖς πρὸς μὲν τροφήν ἱκανὴ βοηθὸς ἦν,	καὶ ὁ τεχνικὸς τρόπος κατασκευῆς ἦταν γι' αὐτοὺς ἱκανὸς βοηθὸς γιὰ τροφή,
πρὸς δὲ τὸν τῶν θηρίων πόλεμον ἐνδεής·	ἀλλὰ γιὰ τὸν ἀγῶνα με τὰ ζῶα ἀνεπαρκής·

πολιτικὴν γὰρ τέχνην οὐπω εἶχον, ἥς μέρος πολεμική,	γιατί δεν είχαν ακόμη πολιτική τέχνη, της οποίας μέρος είναι η πολεμική·
ἐζήτουν δὴ ἀθροίζεσθαι καὶ σῶζεσθαι κτίζοντες πόλεις·	ζητούσαν λοιπόν να μαζεύονται και να σώζονται κτίζοντας πόλεις·
ὅτ' οὖν ἀθροισθεῖεν,	όταν λοιπόν συναθροίσθηκαν,
ἢ δίκουν ἀλλήλους ἅτε οὐκ ἔχοντες τὴν πολιτικὴν τέχνην,	αδικοῦσαν ο ένας τον άλλο, επειδή δεν είχαν την πολιτική τέχνη,
ὥστε πάλιν σκεδαννύμενοι διεφθείροντο.	ὥστε πάλι διασκορπίζονταν και αφανίζονταν.
Ζεὺς οὖν δείσας περὶ τῷ γένει ἡμῶν μὴ ἀπόλοιτο πᾶν,	Ο Δίας λοιπόν, επειδή φοβήθηκε για το γένος μας μήπως αφανιστεί ολόκληρο,
Ἑρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην,	στέλνει τον Ερμή φέρνοντας στους ανθρώπους το αἶσθημα της ντροπῆς και τη δικαιοσύνη,
ἵν' εἶεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί.	για να είναι μέσα πειθαρχίας για τις πόλεις και συνεκτικοὶ δεσμοὶ φιλίας για τους ανθρώπους.

➔ Σε ποια πτώση μπαίνει το αντικείμενο;

Το αντικείμενο στα αρχαία ελληνικά μπαίνει στις πλάγιες πτώσεις, δηλ. **γενική, δοτική και αιτιατική**.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἐπιμελοῦντο **τῆς πόλεως**. > **γενική** (μτφρ. Οἱ Ἀθηναῖοι φρόντιζαν την πόλη.)

Οἱ Ἀθηναῖοι ἐπέειποντο **τοῖς νόμοις** > **δοτική** (μτφρ. Οἱ Ἀθηναῖοι υπάκουαν στους νόμους)

Οἱ Ἀθηναῖοι ἐπολέμησαν **τοὺς Πέρσας** > **αιτιατική** (μτφρ. Οἱ Ἀθηναῖοι πολέμησαν τους Πέρσες)

ΠΡΟΣΟΧΗ: Πάντα να θυμάσαι ότι

το **υποκείμενο** του ρήματος βρίσκεται σε πτώση **ονομαστική**

το **αντικείμενο** βρίσκεται στις **πλάγιες πτώσεις, τη γενική, τη δοτική και την αιτιατική**.

➔ Όλα τα ρήματα έχουν αντικείμενο;

Όλα τα ρήματα έχουν αντικείμενο; Οι διαθέσεις του ρήματος - Ενεργητικά μεταβατικά ρήματα

Η απάντηση είναι **ΟΧΙ**. Αντικείμενο έχουν τα ρήματα που δηλώνουν ενέργεια και αυτή η ενέργεια φεύγει από το υποκείμενο και πηγαίνει κάπου αλλού.

Τα ρήματα αυτά λέγονται **ενεργητικά μεταβατικά**.

Ενεργητικά λέγονται τα ρήματα που σημαίνουν ότι το υποκείμενό τους **κάτι κάνει, ενεργεί**

Ενεργητικά μεταβατικά λέγονται τα ρήματα που σημαίνουν ότι η ενέργεια του υποκειμένου μεταβαίνει (πηγαίνει) σε ένα πρόσωπο, ζώο ή πράγμα, διαφορετικό από το υποκείμενο.

Παράδειγμα:

Ὁ Ἀγησίλαος ἐδίδωκε ἐκείνους. (μτφρ. Ο Ἀγησίλαος κατεδίδωκε εκείνους.)

1. Το ρήμα είναι το **ἐδίδωκε** και βρίσκεται στο γ' ενικό πρόσωπο.

2. Ρωτάμε: **ποιος** ἐδίδωκε; = Ὁ Ἀγησίλαος > υποκείμενο.

3. Το ρήμα είναι ενεργητικό μεταβατικό.

4. Ρωτάμε: **ποιον** (ή τι) ἐδίδωκε ὁ Ἀγησίλαος; = **ἐκείνους** > **αντικείμενο**.

β) Οἱ ἵπποι φέρουσιν τοὺς καρποὺς ἐκ τοῦ ἀγροῦ. (μτφρ. Τα άλογα φέρουν τους καρπούς από τον αγρό.)

1. Το ρήμα είναι το **φέρουσιν** και βρίσκεται στο γ' πληθυντικό πρόσωπο.

2. Ρωτάμε: **ποιοι** φέρουσιν; = **Οἱ ἵπποι** > υποκείμενο.

3 Το ρήμα είναι ενεργητικό μεταβατικό.

4. Ρωτάμε: **τι** φέρουσιν οἱ ἵπποι = **τοὺς καρποὺς** > **αντικείμενο**.

γ) Οἱ παῖδες φέρουσιν πέπλον τῇ Ἀθηνᾷ. (μτφρ. Τα παιδιά φέρουν τον πέπλο στην Αθηνά.)

1. Το ρήμα είναι το **φέρουσιν** και βρίσκεται στο γ' πληθυντικό πρόσωπο.

2. Το ρήμα είναι ενεργητικό μεταβατικό.

3. Ρωτάμε: **ποιοι** φέρουσιν; = Οί παῖδες > υποκείμενο.

4. Ρωτάμε: **τι** φέρουσιν οἱ παῖδες = **πέπλον** > αντικείμενο.

4. Ρωτάμε: **σε ποιον** (ή ποιον) φέρουσιν οἱ παῖδες = **τῇ Ἀθηνᾷ** > αντικείμενο.

Στα παραδείγματα που είδαμε υπάρχουν ρήματα που παίρνουν αντικείμενο σε μια πτώση, π.χ.

φέρουσιν **τοὺς καρποὺς** (αιτιατική),

και ρήματα που παίρνουν δύο αντικείμενα σε δύο διαφορετικές πτώσεις, π.χ.

φέρουσιν **πέπλον** (αιτιατική) **τῇ Ἀθηνᾷ** (δοτική).

Τα ρήματα που παίρνουν αντικείμενο σε μια μόνο πτώση λέγονται **μονόπτωτα** (μόνο μία πτώση), ενώ τα ρήματα που παίρνουν αντικείμενο σε δύο διαφορετικές πτώσεις λέγονται **δίπτωτα** (δύο πτώσεις) - Έχουμε τους εξής συνδυασμούς:

Μονόπτωτα: αντικείμενο σε:	γενική δοτική αιτιατική	Δίπτωτα: αντικείμενο σε:	γενική και δοτική αιτιατική και γενική αιτιατική και δοτική αιτιατική και αιτιατική
-----------------------------------	-------------------------------	---------------------------------	--

ΑΣΚΗΣΗ 1 : Να βρεις το ρήμα το υποκείμενο και το αντικείμενο των παρακάτω προτάσεων.

1.Κλέαρχος ὠφέλει τοὺς Ἕλληνας (Ο Κλέαρχος ὠφελοῦσε τους Ἕλληνες)

υποκείμενο _____ αντικείμενο _____

2.Ἀγησίλαος οὐ ἐφείδετο χρημάτων (Ο Αγησίλαος δεν τσιγκουνευόταν τα χρήματα)

υποκείμενο _____ αντικείμενο _____

3.Ἐρίζουσιν οἱ ἐχθροὶ ἀλλήλοις (Μαλώνουν οι εχθροὶ μεταξύ τους)

υποκείμενο _____ αντικείμενο _____

4.Ἐν Ἀθήναις οἱ γονεῖς τοὺς παῖδας διδάσκουσι (Στην Αθήνα οι γονεῖς διδάσκουν τα παιδιά)

υποκείμενο _____ αντικείμενο _____

5.Ἐπολέμει τοῖς Θηβαίοις Κλέαρχος (Ο Κλέαρχος πολέμουσε εναντίον των Θηβαίων)

υποκείμενο _____ αντικείμενο _____

6.Πολλοὶ τῶν πολιτῶν ἐξεμάνθανον τέχνην (Πολλοὶ ἀπὸ τους πολῖτες μάθαιναν τέχνη)

υποκείμενο _____ αντικείμενο _____

7.Ο λιμὴν ἔγεμε πλοίων (Το λιμάνι γέμισε πλοία)

υποκείμενο _____ αντικείμενο _____

8.Ἡμεῖς καθορῶμεν πολλοὺς ἀνθρώπους (Εμεῖς διακρίναμε πολλοὺς ἀνθρώπους)

υποκείμενο _____ αντικείμενο _____

9.Τοῖς ὅρκοις ἐμείνατε ὑμεῖς (Να μείνετε πιστοί στους ὅρκους)

υποκείμενο _____ αντικείμενο _____

10.Οὔτοι ἤσθοντο τῆς κραυγῆς (Αυτοί αντιλήφθηκαν την κραυγή)

υποκείμενο _____ αντικείμενο _____

ΑΣΚΗΣΗ 2 : Στις παρακάτω φράσεις να βρείτε τα αντικείμενα των προτάσεων και να χαρακτηρίσετε τα ρήματα ως μονόπτωτα ή δίπτωτα

α. Βλάπτει τὸν ἄνδρα θυμός.

αντικείμενο/α _____ μονόπτωτο ή δίπτωτο

β. Πολλὰ ἀγαθὰ οἱ θεοὶ παρέχουσιν τοῖς ἀνθρώποις.

αντικείμενο/α _____ μονόπτωτο ή δίπτωτο

γ. Δίωκε δόξαν καὶ ἀρετήν.

αντικείμενο/α _____ μονόπτωτο ή δίπτωτο

δ. Οἱ στρατηγοὶ ἐδίδοσαν (= ἐδιναν) τοῖς στρατιώταις καὶ τοῖς δούλοις μισθὸν καὶ σῖτον.

αντικείμενο/α _____ μονόπτωτο ή δίπτωτο

ε. Ἄνθρωπος ὢν μέμνησο (= να θυμάσαι) τῆς κοινῆς τύχης.

αντικείμενο/α _____ μονόπτωτο ή δίπτωτο

στ. Οἱ πατέρες ἡμῶν Μήδων ἐκράτησαν (= νίκησαν).

αντικείμενο/α _____ μονόπτωτο ή δίπτωτο

ΑΣΚΗΣΗ 3 : Να βρείτε : P, ΥΡ, AP

1. Λέγω Σωκράτη τὴν ἀλήθειαν. (= Λέω στο Σωκράτη την αλήθεια.)

2. Γέρων αγρούς και αμπέλους ἔχει. (=ένας γέροντας ἔχει αγρούς και αμπέλια)

4. Κύρος δίδωσι μυρίους δαρεικοὺς τῷ Κλέαρχῳ. (= Ο Κύρος δίνει 10.000 δαρεικούς στον Κλέαρχο)

5. Κλέαρχος ὠφέλει τοὺς Ἕλληνας. (= Ο Κλέαρχος ωφελούσε τους Έλληνες)

6. Κέντρον αἱ μέλιτται ἔχουσιν. (=Οι μέλισσες ἔχουν κεντρί)

7. Εὖ ποιεῖτε τοὺς φίλους. (= Να ευεργετεῖτε τους φίλους)

8. Ἐγέμισε τὴν ναῦν ξύλων. (= Γέμισε το καράβι με ξύλα)

9. Ἐπαυσαν τὸν Τιμόθεον τῆς στρατηγίας (= Ἐπαυσαν τον Τιμόθεο από τη στρατηγία)

10. Ἐγὼ γράφω ἐπιστολήν.